

METODOLOGIES ACTIVES: Estacions d'aprenentatge i projectes en el segon cicle de primària

1. Descripció general de l'experiència educativa.

L'experiència que es presenta forma part del procés de transformació educativa del nostre centre, orientat a millorar la participació, la motivació i l'autonomia de l'alumnat mitjançant la incorporació progressiva de metodologies actives. Aquest canvi sorgeix de la necessitat de donar resposta a la diversitat de l'aula i d'adaptar les pràctiques docents a les demandes actuals de la societat del coneixement, on l'aprenentatge competencial, la col·laboració i el pensament crític són essencials.

L'objectiu principal és passar d'un model tradicional centrat en el professorat a un model actiu centrat en l'alumnat, en què aquest esdevinga protagonista del seu propi aprenentatge. Per això, s'han introduït estratègies com el treball per projectes (ABP), l'aprenentatge cooperatiu, les propostes d'aprenentatge, les estacions d'aprenentatge, els ambients d'aprenentatge i la lliure circulació. Aquesta transformació metodològica ha anat acompanyada d'una reflexió col·lectiva del claustre i d'una planificació coordinada per nivells i àrees, per garantir la coherència del projecte en tot el centre. A més, s'ha promogut la formació del professorat en metodologies actives. Aquest projecte forma part de la línia pedagògica del centre, des de l'etapa d'infantil fins a l'etapa de primària. En primer cicle de primària han substituït els llibres de text per aquestes metodologies i en segon i tercer cicle estem fent-ho de manera progressiva. El projecte busca millorar els resultats d'aprenentatge, fomentar la motivació intrínseca de l'alumnat, desenvolupar competències transversals i potenciar la inclusió educativa, amb una atenció especial a la diversitat.

En el segon cicle de primària, utilitzem les **estacions d'aprenentatge** i els **projectes** a les àrees de matemàtiques i llengües (castellà, valencià i anglés) per a treballar els saber bàsics, focalitzant-nos en l'autonomia, el treball cooperatiu i el desenvolupament de les competències clau.

Títol de l'experiència:

Implementació d'estacions d'aprenentatge i projectes com a eina per al canvi metodològic i la personalització de l'aprenentatge.

1. Objectiu general.

Promoure un **aprenentatge actiu, significatiu i competencial** mitjançant l'organització d'estacions d'aprenentatge i projectes que fomenten l'autonomia, la cooperació i la reflexió de l'alumnat en el seu procés d'aprenentatge.

2. Objectius específics.

Seguint els principis del DUA, dins de l'aprenentatge multinivell, els nostres objectius específics són:

- Afavorir la **participació activa** de tot l'alumnat, adaptant els ritmes i estils d'aprenentatge.
- Potenciar el **treball cooperatiu** i la **interacció entre iguals**.
- Desenvolupar **competències clau** (aprendre a aprendre, competència lingüística, social i digital).
- Reforçar el **rol del docent com a guia i facilitador** del procés d'aprenentatge.
- Impulsar una **avaluació formativa i contínua** basada en l'observació i la reflexió.

3. Context educatiu.

El context es caracteritza per una diversitat significativa d'alumnat, tant pel que fa al nivell competencial com a les necessitats educatives específiques. Aquesta realitat fa necessari introduir **metodologies flexibles i inclusives** que permeten atendre la diversitat des de l'aula ordinària. A més a més, es realitzen inclusions de l'alumnat de l'aula UECO a les seues aules de referència, per tal d'afavorir la socialització entre igual. Aquesta realitat va fer que ens plantejàrem altres tipus de metodologies basades en un model més actiu, inclusiu i personalitzat, sobre tot, en matèries instrumentals.

4. Diagnòstic i justificació.

El model predominant al nostre centre era un model dirigit al professorat, amb escassa participació de l'alumnat de manera activa. Existien dificultats per mantindre l'atenció i la motivació durant les sessions més teòriques. L'avaluació es centrava sobre tot en els resultats finals, i no tant en el progrés. Aquest diagnòstic, fruit de l'observació i la reflexió de l'equip docent va portar a la necessitat de transformar la dinàmica de l'aula, per promoure una major participació, autonomia i cooperació. La implantació de les **estacions d'aprenentatge i projectes** al nostre centre respon a la necessitat d'alinejar la pràctica docent amb el nou enfocament competencial i inclusiu del currículum establert per la **LOMLOE** (Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre) i pels **Decrets 106/2022 i 107/2022 del Consell**, que regulen l'ordenació i el currículum d'Educació Primària i Secundària a la Comunitat Valenciana.

La **LOMLOE** estableix que el procés d'ensenyament-aprenentatge ha d'estar centrat en l'alumnat, i que les metodologies han de promoure la participació activa, la reflexió, la cooperació i la resolució de problemes reals. També indica que s'han de desenvolupar situacions d'aprenentatge que integren sabers bàsics, competències específiques i clau, i valors personals i socials. Les **estacions d'aprenentatge i els projectes** constitueixen una eina metodològica idònia per fer efectiva aquesta orientació competencial.

5. Desenvolupament de l'experiència.

5.1. Estacions d'aprenentatge.

El projecte es realitza un dia a la setmana dedicat exclusivament al treball per estacions d'aprenentatge, amb una duració total aproximada de 1 hora i mitja, quadrant amb dos sessions en el nostre horari. L'alumnat es distribueix en tres equips heterogenis, que roten per tres estacions o activitats diferents. Cada estació té una duració de 15 a 20 minuts, i al llarg de la sessió tot l'alumnat passa per les tres propostes. En cada sessió, els equips treballen de manera autònoma i cooperativa, la docent actua com a guia i observador, oferint suport, preguntes d'ajuda i retroalimentació formativa.

Estacions d'aprenentatge en Llengües:

L'experiència es du a terme dins de l'àrea de Llengües (valencià i castellà), integrant de manera conjunta el valencià i el castellà d'acord amb el principi de tractament integrat de les llengües (TIL) que estableix el currículum LOMLOE i el Decret 61/2023, de 12 de maig, del Consell, sobre l'ordenació dels ensenyaments de les llengües en el sistema educatiu valencià.

Les estacions es planifiquen amb una estructura estable, que permet treballar de manera globalitzada aspectes de vocabulari, ortografia i gramàtica, sempre vinculats a les competències específiques i sabers bàsics de les dues llengües.

Així hem fet un resum de exemples d'activitats que treballem en les estacions de llengües:

Estació 1: estacions de vocabulari i comprensió lèxica.

Activitats manipulatives i de classificació de paraules, jocs de cartes lèxiques, associacions d'imatges i paraules, sinònims i antònims o cerca de camps semàntics dins de textos curts, joc de cartes amb imatges i paraules per emparellar, joc de taula de vocabulari, construcció de frases amb paraules noves de la setmana, buscar en el diccionari.

Estació 2: estacions d'ortografia.

Propostes de correcció col·laborativa de textos, dictats autocorrectius amb targetes, memory de paraules amb dificultat ortogràfica, correcció d'errors en frases curtes, dictat col·laboratiu en grups, jocs ortogràfics (memory, bingos de paraules, "escape room" de lletres), jocs de taula, Kahoot.

Estació 3: estacions de gramàtica i expressió escrita.

Tasques de construcció i transformació d'oracions, reconeixement d'elements gramaticals en textos reals, jocs cooperatius de formació de frases o relats breus amb enfocament comunicatiu, classificació de paraules segons la seua categoria gramatical, jocs de cartes de noms, verbs i adjectius, classificació d'elements gramaticals, "qui és qui" gramatical, taller d'errades, puzzle d'oracions, construcció de mini-històries ben estructurades.

Estacions d'aprenentatge en Matemàtiques:

Les estacions es planifiquen amb una estructura estable, que permet treballar de manera globalitzada aspectes de numeració, càlcul, resolució de problemes, mesura, geometria i tractament de la informació, sempre vinculats a les competències específiques i sabers bàsics del àrea de matemàtiques. Les estacions s'estructuren de la següent manera:

Estació 1: estacions de numeració, càlcul mental i mecànic.

El càlcul és una branca fonamental de les matemàtiques que permet analitzar canvis i acumulacions en magnituds, la seua execució millora les habilitats cognitives dels i les nostres alumnes. Es realitzen activitats manipulatives, mecàniques, mètode Quinzet, jocs de cartes, amb daus, ruletes, taulers de joc, Kahoot, etc.

Estació 2: estacions de resolució de problemes i pensament matemàtic.

La resolució de problemes en el context de l'aprenentatge ofereix una sèrie de beneficis significatius. Els alumnes s'enfronten a desafiaments cognitius, desenrotllen habilitats de pensament crític, creativitat i presa de decisions, a través de propostes lúdiques i manipulatives: memory, puzles taulers de joc, plantilles model, joc de cartes, escape rooms, jocs de taula, etc.

Estació 3: estacions de l'aplicació de les matemàtiques a la vida quotidiana.

L'aplicació de les matemàtiques a la vida quotidiana afavoreix l'aprenentatge i el desenrotllament de la competència matemàtica. Per a això en esta estació es treballen aspectes com el maneig dels diners, l'estructura del temps, les diferents unitats de mesura, interpretació de gràfics i taules de dades, etc., utilitzant materials manipulatius, quotidians i significatius.

L'experiència ha demostrat que aquesta dinàmica afavoreix:

- ★ La motivació i implicació activa de tot l'alumnat.
- ★ La millora de les habilitats lingüístiques en ambdues llengües.
- ★ L'autonomia i responsabilitat en la gestió del treball cooperatiu.
- ★ Una avaluació més rica i contínua del procés d'aprenentatge.

A més, el treball per estacions ha permès optimitzar el temps d'aula, oferint atenció personalitzada i inclusiva, alhora que es crea un ambient d'aprenentatge dinàmic, respectuós i significatiu, en plena coherència amb els principis pedagògics de la LOMLOE.

5.2. Projectes a l'àrea d'anglès:

A l'àrea de Llengua Estrangera (Anglès) treballem per projectes, els quals s'emmarquen en la producció final de cada situació d'aprenentatge. Durant el curs desenvolupem sis situacions d'aprenentatge en les quals l'alumnat treballa les quatre destreses clau (listening, speaking, reading and writing), així com la multiculturalitat, la interacció en la llengua i la mediació, cobrint d'aquesta manera les set competències específiques de l'àrea.

Al començament de cada SA, identifiquem una problemàtica/situació del nostre voltant a la qual volem donar solució. Una vegada establerta, es divideixen les sessions segons la destresa a treballar. Principalment, treballem les destreses orals, les destreses escrites i el vocabulari i la gramàtica. Tot açò es fa des d'un prisma integral, el qual proposa diferents activitats multinivellades per a adquirir els sabers bàsics adreçats. Tal i com fan les companyes a les altres llengües, es duen a terme estacions d'aprenentatge abans de la elaboració dels projectes. Les estacions d'aprenentatge cobreixen els tres blocs principals treballats (destreses orals, destreses escrites i vocabulari i gramàtica). Per a acabar la SA, l'alumnat elabora un projecte, el qual constitueix eixa resposta, solució o informació sobre el tema tractat.

Els projectes de l'àrea es desenvolupen en grups, en els quals l'alumnat treballa de manera autònoma, cooperativa i amb llibertat creativa. Els donem els materials necessaris i les directrius per a realitzar-lo, així com diferents recursos de bastimentada (diccionaris, suport visual, ajuda de l'auxiliar de conversa, etc.). D'altra banda, a mode d'anticipació i presentació de les expectatives, cosa que considerem fonamental a treballar amb l'alumnat, se'ls dona la rúbrica d'avaluació del projecte. Aquesta rúbrica és posada en comú, comentada i clarificada, per tal de que l'alumnat tinga una guia durant la elaboració del projecte.

En acabar la creació del projecte, l'alumnat l'exposa de manera oral davant de la resta d'equips i la mestra, fomentat l'expressió oral, la interacció i la mediació (CE 4, 6 i 7). S'encoratja a l'alumnat a fer preguntes, clarificar dubtes i donar feedback constructiu. Finalment, cada alumne i alumna du a terme dues avaluacions: una autoavaluació del seu treball i una coavaluació amb el seu equip.

6. Metodologia, documentació i avaluació.

El projecte es basa en una metodologia activa, competencial i inclusiva, centrada en l'alumnat com a protagonista del seu aprenentatge.

L'avaluació és transferible i competencial, amb observació directa, rúbriques i autoavaluació de l'alumnat. Els indicadors principals són:

- Grau d'autonomia i implicació en les estacions.
- Desenvolupament de sabers i competències específiques.
- Millora de la motivació i clima de l'aula.

Les evidències inclouen les fitxes de seguiment, produccions de l'alumnat i registres fotogràfics del treball manipulatiu.

8. Transferibilitat i sostenibilitat.

El projecte és **transferible** a altres nivells i centres, ja que les activitats de les estacions són fàcilment adaptables i no depenen de recursos molt laboriosos. La seua **sostenibilitat** està garantida per l'ús de materials reutilitzables són compartits entre els mestres.

9. Dades complementàries: vinculacions amb altres programes, enllaços i materials, documentació fotogràfica.

- **Etape educativa:** 3^r i 4^t de primària
- **Àmbit temàtic:** Metodologies actives, innovació educativa, inclusió, competències clau.
- **Vinculació amb altres programes:** No procedeix
- **Reconeixements previs:** No procedeix
- **Enllaços a materials:** No procedeix
- **Imatges il·lustratives:** alumnat treballant amb materials manipulatius en les diferents estacions i projecte.

ESTACIONS D'APRENENTATGE EN 3R

PROJECTES EN 3R I 4T

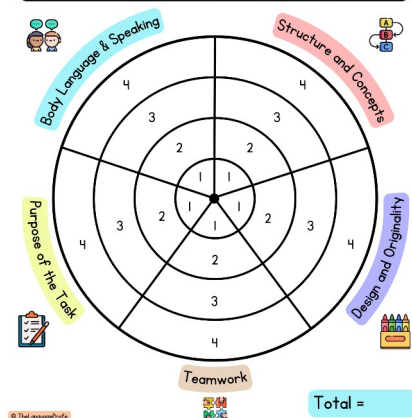
PEER ASSESSMENT DARTBOARD

Assess your project together

Team Members

1 - We can improve 2 - We're on it 3 - Almost there 4 - Nailed it!

© TheLanguageProf